

Foto-obálka: petr grepl

Jak budou Lesy ČR pronajímat honitby?

V letošním roce končí nájemní období honiteb Lesů ČR. Proto státní podnik vypisuje výběrové řízení na desetiletý pronájem zhruba 650 honiteb. Jaký bude hlavní princip pronájmu, jaké změny ve výběrovém řízení a smluvních podmínkách podnik připravil, jakým způsobem bude uplatňováno opční právo? Nejen na tyto otázky pro Silvarium.cz odpověděl Pavel Indra, pověřený výkonem funkce výrobně technického ředitele Lesů ČR.

U kolika z celkového počtu vlastních honiteb Lesů ČR letos končí nájemní smlouvy a jaké je časové rozložení konce platnosti honiteb v průběhu roku?

Časový interval konce smluv je odvozen od jejich podpisu před deseti lety. Nájemní smlouvy proto končí většinou v období od konce března do května, ale některé smlouvy budou končit i v další části roku až do podzimu. Jedná se

přibližně o 650 smluv.

Hodláte nějak zasahovat do vlastních honiteb, u nichž končí nájemní vztah, např. využít zákonnou minimální výměru 500 ha a dělit větší honitby na menší, které by se pak pronajaly? Nebo naopak některé honitby sloučit?

Lesy České republiky mají zájem v maximální míře zachovat stávající honitby.

Popište prosím základní principy pronájmu honiteb pro období 2013-2023.

Princip vychází z požadavků zákona o myslivosti – zájemce (včetně dosavadního nájemce s opcí) musí splnit zákonná kritéria (§ 32 ZoM). Pokud je splní, budou nabídky posuzovány dle kritéria nabídnutého nájemného a kritéria záměru hospodaření v honitbě. Tím budou stanoveny i konečné podmínky pro případného držitele opce, se kterým bude jednáno jako s prvním v pořadí. V případě, že pro něj nabídnuté podmínky nebudou akceptovatelné, bude vyzván zájemce s nejlépe hodnocenou nabídkou. Pokud vítězný zájemce neposkytne potřebnou součinnost, propadne mu kauce a bude znovu osloven držitel opce za podmínek druhé nejvýhodnější nabídky. Tento postup bude případně opakován do úrovně třetí nabídky v pořadí, další zájemci již nebudou oslovováni a výběrové řízení bude ukončeno bez podpisu smlouvy. Honitba potom bude znovu nabídnuta v novém výběrovém řízení.

Od počátku letošního roku probíhalo na jednotlivých lesních správách ověřování způsobilosti dosavadních nájemců uplatnit opční právo. Podle jakých kritérií a s jakým výsledkem?

K tomu zákon o myslivosti říká: Pokud v případech stávající honitby na honebních pozemcích státu uplatní dosavadní nájemce zájem o opětovné uzavření nájemní smlouvy na další období, bude s ním jednáno o uzavření smlouvy podle podmínek stanovených pro výběrové řízení jako s prvním. Toto právo nevzniká, jestliže se držitel rozhodne užívat honitbu na vlastní náklad nebo pokud nájemce

v průběhu uplynulé doby nájmu porušil nájemní smlouvu nebo mu byla orgánem státní správy myslivosti uložena pokuta podle zákona o myslivosti.

Předmětem šetření tedy bylo především ověření, zda nájemce neobdržel pokutu od orgánu státní správy myslivosti, a také zda podstatným způsobem neporušil nájemní smlouvu – například opakovanou platební nezádností, opakovaným nesplněním plánu lovu či znemožněním kontroly jeho plnění. Lze říci, možná i po zkušenostech z předchozího mysliveckého období, že naprostá většina nájemců uvedená kritéria splnila a opční právo jim bude přiznáno. Zda jej využijí, zůstává jejich rozhodnutím. Od nás dostanou informace vždy v době vypsaní výběrového řízení na příslušnou honitbu, jakým způsobem mají využití opčního práva uplatnit.

Podle jakého klíče se bude stanovovat kauce na jednotlivé honitby?

Kauce bude požadována ve výši odpovídající minimální výši nájemného. Minimální výše nájemného, která bude stanovena pro každou honitbu zvlášť, přitom bude vycházet z dosavadního nájemného na dané honitbě upraveného o inflaci za rok 2012, přičemž musí činit nejméně 50 Kč/ha.

Co bude hrát při výběru nejvhodnější nabídky nejdůležitější roli?

Lesy ČR budou hodnotit zákonem definované požadavky. S ohledem na stanovení váhy bude rozhodující výše nabídnutého nájemného. Tímto nastavením Lesy ČR zohlednily závěr šetření Nejvyššího kontrolního úřadu, kterým Lesům ČR doporučil klást větší důraz na nabídkovou cenu nájmu honitby.

Jak chcete bránit spekulacím při výběrových řízeních, např. účelově stanovené vysoké nabídky za pronájem a následnému odstoupení od smlouvy ve prospěch druhého či dalšího účastníka řízení?

Podmínkou účasti ve výběrovém řízení bude složení kauce ve výši minimálního nájemného. V případě, že vítězný uchazeč neposkytne součinnost k uzavření smlouvy, propadne kauce ve prospěch Lesů ČR. Současně však platí, že po odstoupení vybraného uchazeče bude znovu jednáno s držitelem opčního práva.

Počítáte i s variantou, že o některé honitby nemusí být za nově stanovených podmínek zájem? Co pak nastane? Bude je podnik obhospodařovat ve své režii do doby, než se najde zájemce, nebo dojde k úpravě kauce?

Máme zájem pronajmout všechny doposud pronajímané honitby s výjimkou těch, u kterých mohou být honební pozemky dotčeny církevními restitucemi.

V případě, že ve lhůtě pro podání nabídek nebudou podány žádné nabídky, bude vyzván k uzavření nájemní smlouvy dosavadní nájemce, a to za nájemné odpovídající minimální výši nájemného. Pokud ani dosavadní nájemce neuzavře smlouvu, bude výběrové řízení zrušeno a následně vyhlášeno nové.

Jak konkrétně ovlivní proces pronájmu honiteb probíhající církevní restituce?

Honitby, u kterých předpokládáme, že se po vydání majetku změní držitel honitby, budou ponechány v režii Lesů ČR a pronajímány prozatím nebudou. Tímto postupem bude zabezpečeno, že nedojde k porušení ust. § 13 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, který zakazuje zatížit dotčený majetek právy třetích osob.

Budou se nové nájemní smlouvy nějak podstatně lišit od těch současných? (např. v souvislosti s plánováním lovu a kontrolou jeho plnění, škodami působenými zvěří ...)

Dojde k úpravě možnosti odstoupit od smlouvy. Lesy ČR podporují zákonem stanovenou desetiletou dobu trvání nájemní smlouvy, a proto možnost vypovědět smlouvu bez udání důvodu např. po roce trvání smlouvy již nebude přípustná. Dále hodláme lépe zajistit budoucí pohledávky Lesů ČR vzniklé v době trvání smluvního vztahu. Proto zavedeme institut tzv. bianco směnky, který nájemce zaváže plnit všechny své závazky do stanoveného limitu. Zajištění formou směnky bylo zvoleno s ohledem na desetiletou dobu platnosti smlouvy jako pro nájemce nejlevnější varianta.

Další změny mají spíše charakter zpřesnění dosavadních smluv – například posílení role držitele honitby při regulaci stavů zvěře prostřednictvím plánů lovu a chovu spárkaté zvěře a tím i omezení škod zvěří.

Kde si budou moci zájemci vyzvednout podklady?

Podklady k jednotlivým honitbám budou vydávány na místně příslušných lesních správách a lesních závodech LČR.

Děkujeme za odpovědi.

David Vaca, Jan Přihoda

Rozhovor je převzat z informačního serveru Silvarium.cz

Výlet plný bledulí

Je březen, počátek jara. U nás, na Lesní správě Černá Hora, jaro začíná, když kvetou bledule. V hojném množství se vyskytují hned na dvou lokalitách.

V Údolí Chlébského potoka, což je zároveň místopisné určení i název přírodní památky, rostou bledule v podhorském potočním luhu bystřínného toku v nadmořské výšce kolem 500 m. V březnu se zde pod ještě holými olšemi a jasany objevují koberce sněhobílých zvonečků se žlutými okraji, mezi nimi pospíchá křišťálově čistý potok. Jejich něžná krása bere dech a potěší mysl, umořenou zimními mlhami a nedostatkem slunce.

Údolí Chlébského potoka najdete na úpatí Českomoravské vrchoviny, poblíž městyse Nedvědice. Můžete se vydat od kostela v Nedvědici po zelené turistické značce pěšky nebo do osady Chlébské dojedete autem, u bývalého koupaliště za Nedvědicí se dáte doprava a podél potoka, který bledule lemují již od silnice, dojedete do obce. Odtud již musíte pěšky po zmíněné zelené značce, která vás dovede do údolí v lese, kde je samotné centrum památky a koberce bílých květů jsou zde nejkrásnější.

Druhá lokalita je rovněž přírodní památkou, jmenuje se Hersica. Ve vrcholové části Sýkořské hornatiny se kolem pramenného úseku potoka Besének zachovaly zbytky přirozených a přírodě blízkých mokřadních ekosystémů. A právě zde, ve výšce 610 – 660 metrů nad mořem rozkvétají bledule

přibližně o týden později. Besének zde spíše než jako vodní tok vypadá jako soustava tůňek, mezi nimiž rostou olše a kvetou bledule.

Hersicu najdete vpravo vedle silnice z obce Bedřichov u Lysic do Černovic, místo poznáte podle křížení potůčku se silnicí a ústí lesní cesty. Skrz ještě neolistěné stromy dobře uvidíte mokřad a možná i květy.

Ing. Petra Zavřelová

Projekt „Ochrana odumírajících a doupných stromů“

Lesy České republiky a Česká společnost ornitologická podepsaly v roce 2007 vzájemnou spolupráci, která má za cíl ochranu a podporu biodiverzity v České republice se zaměřením na ochranu volně žijících druhů ptáků žijících v lesních ekosystémech.

Na lesních pozemcích v ptačí oblasti Hostýnské vrchy, které obhospodařují Lesy České republiky, s. p., probíhá od roku 2009 projekt s názvem Ochrana odumírajících a doupných stromů. Příímými realizátory projektu jsou Moravský ornitologický spolek se sídlem v Přerově a Lesní správa Bystřice pod Hostýnem.

Předmět projektu

V lesních porostech jsou značeny stromy s dutinami vytvořenými šplhavci nebo přirozeně vzniklé hnilobou a další stromy s hnízdy pro dravce a čápa černého. Vyznačené stromy mohou dále sloužit jako zdroj potravy, životní prostředí nejen pro ptáky a dočasný úkryt mnoha druhů organismů. Stromy s dutinami jsou také významné pro malé savce, netopýry a některé druhy hmyzu. Ne vždy byly značeny statné stromy, ale v některých případech několikametrové stojící pahýly po ulomené horní části koruny. Nejvíce značeným stromem je buk lesní.

Způsob značení a evidence

Každý vhodný strom, který splňuje kritéria výběru doupného stromu, má ve výšce cca 1,30 m nad zemí natřené minimálně dva modré rovnostranné trojúhelníky, (u větších stromů mohou být trojúhelníky i tři). Každý vyznačený strom má přidělené své evidenční číslo a poloha stromu je zaznamenána v GPS přístroji. Do evidence stromů se také zaznamenával důvod značení, druh stromu, přibližná velikost dutiny, výška dutiny na kmeni a případně také počet dutin. Maximální počet značených stromů na jeden hektar plochy lesa je 5 ks.

Jelikož projekt v Hostýnských vrších probíhá již 4 roky, byla také v roce 2012 provedena ornitologická revize vyznačených stromů z minulých let. Výsledky projektu lze hodnotit pozitivně, stromy plní význam odumírajícího a mrtvého dřeva se všemi pozitivy nejen pro ptáky lesních ekosystémů.

Moravský ornitologický spolek vydal informační leták o významu doupných stromů a mrtvého dřeva v lesích se zaměřením na Hostýnské vrchy. Letáky jsou k dispozici na některých střediscích Českého svazu ochrany přírody a na Správách CHKO.

Ptačí oblast Hostýnské vrchy

Ptačí oblast Hostýnské vrchy byla vymezena Nařízením vlády v roce 2004 podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Předmětem ochrany ptačí oblasti jsou populace strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*), lejsek malý (*Ficedula parva*) a jejich biotop. Cílem ochrany ptačí oblasti je zachování a obnova ekosystémů pro výše uvedené druhy ptáků v jejich přirozeném areálu rozšíření a pro zachování populace ptáků v příznivém stavu. Rozloha ptačí oblasti je 5 177 ha s 90 % podílem lesa.

Přírodní rezervace Toulouvcovy Maštale

Přírodní rezervace Maštale byla zřízena v roce 1992 a 1993. Zaujímá území v povodí horního toku Novohradky na rozmezí České tabule a Českomoravské vrchoviny.

Oblast má charakter zvlněného reliéfu, ukloněného k severu. Chráněný přírodní výtvar o rozloze 1083 ha se nachází mezi obcemi Budislav, Proseč a Bor. Skály jsou tvořeny svrchnokřídovými pískovci mořského původu. V důsledku větrné a vodní eroze došlo k vytvoření hluboko zaříznutých roklí, postupným zvětráváním a kvádrovou odlučností k vypreparování skal do bizarních tvarů. Mezi

nejatraktivnější útvary patří Městské maštale, Kolumbovo vejce, Kazatelna a Dudychova jeskyně. Turisté zde mohou zahlédnout vzácného mloka skvrnitého, skokana krátkonohého, čolka obecného, čolka horského, zmiji obecnou a z rostlin unikátní kapradiny a mechy. Hluboké lesy hostí též vzácné ptactvo jako například výra velkého, sýce rousného, kulíška nejmenšího a čápa černého.

Oblast je spojena s pověstí o loupeživém rytíři Vavřinci Toulouvcovi, který se údajně ukrýval ve skalách se svojí družinou. Dle legend vyjízďel na Moravu, kde dobýval sídla velmožů. Doma se však choval pokojně a k lidem byl štedrý. Jiná verze však mluví o litomyšlském občanovi vlastním statky v Desné, Mladočově a Sebranicích. Ze svých příjmů podporoval městský špitál – tehdejší sociálně zdravotní zařízení. Jeho nezvyklá a tajuplná dobročinnost se stala podkladem pro vznik pověstí o loupeživém rytíři, který ukrýval kořist v dnešních Toulouvcových maštalích.

Toulouvcovy maštale daly jméno i dnešní přírodní rezervaci. Na části tohoto území vykonává svoji činnost i podnik Lesy ČR, s.p., Lesní správa Choceň. Jedná se o lesní pozemky na ploše cca 51 ha, kde se vyskytují převážně smrkové monokultury s minimální příměsí modřínu a borovice. Pro zlepšení přírodních poměrů v lesích na LS Choceň byl vypracován dle Plánu péče o přírodní rezervaci

Toulovcovy maštale Lesní taxační společností s.r.o., Hradec Králové, projekt na vnos zpevňujících a melioračních dřevin s cílem změny současné nevhodné dřevinné skladby lesních porostů.

Obnova porostů byla zahájena 14-ti kotlíkovými sečemi se stinnými dřevinami jedle bělokoré a buku lesního, probíhající v řadách od severu k jihu. Proti okusu zvěří je výsadba chráněna oplocenkami. Realizací toho projektu budou založena východiska obnovy, od kterých bude pokračovat další obnovní postup tak, aby mohlo být dosaženo přeměny stávající nevhodné monokultury. Tato změna přispěje k návratu chráněných a ohrožených druhů rostlin, které byly změnou původní dřevinné skladby vytlačeny. Smíšené porosty také lépe odolávají biotickým a abiotickým vlivům. Tato přeměna má i významný vliv z hlediska rekreačního. Celé území přírodní rezervace je turisticky velmi atraktivní. Je využíváno pro pěší i cykloturistiku, k rekreačním i sportovním účelům. Návštěvníci jsou usměrňováni turistickými cestami, značenými Klubem českých turistů za podpory LČR s.p.

Chceme Vás pozvat na návštěvu tohoto krásného koutu naší vlasti, kde při procházce mezi pískovcovými věžemi a romantickými rozsedlinami můžete strávit příjemný výlet či dovolenou.

Setkání lesních pedagogů Jihomoravského kraje 2013

Dne 28. 01. 2013 proběhlo ve spolupráci s Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů, pobočka Brno, setkání lesních pedagogů Jihomoravského kraje 2013.

Tohoto setkání se zúčastnili lesní pedagogové z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů, Lesů města Brna, Školního lesního podniku Křtiny a LČR, s. p.

Hlavním tématem bylo vzájemné předání zkušeností z lesní pedagogiky ze stran zúčastněných subjektů, informovanost o aktivitách, které v této oblasti všichni pořádáme a v neposlední řadě také zhodnocení akcí z roku

2012 a představení jednotlivých plánů pro rok 2013. Praktickou částí byla potom exkurze do školského zařízení pro environmentální vzdělávání Lipka, pracoviště Jezírko, Brno.

Z vyjádření jednotlivých účastníků setkání a z diskuse vyplynulo, že je třeba do programu lesní pedagogiky zapojit více akcí a tvořit aktivity tak, aby se o hospodaření v lesích dostatečně a kvalifikovaně informovalo. Je důležité prohlubovat základní znalosti o lesnictví a také o zvěři především u dětí. Myslivce připodobnit např. „k chovateli“, aby u široké veřejnosti nebyl vnímán jako ten, „kdo především zabíjí“ a lesník zase jako ten, „kdo pouze kácí“. Je důležité umožnit dětem přímý kontakt s lesníkem a prostřednictvím učení a her, nejlépe přímo v lese, podpořit v době moderních technologií zájem o přírodu a stimulovat tak zdravý a přirozený rozvoj i kreativitu mladé generace.

Výkon funkce odborného lesního hospodáře v podmínkách Lesní správy Černá Hora

Lesní správa Černá Hora má katastrální rozlohu 148 000 ha ve dvou krajích – Jihomoravském a Vysočině, lesnatost je zde asi 35%. Historický vývoj pozemkové držby zejména po 2. světové válce způsobil velkou rozmanitost v majetkové struktuře zdejších lesů.

Asi 20 440 ha lesa vlastní Česká republika s právem hospodařit LČR, s. p. Mimo to jsou zde lesy obecní – například lesy statutárního města Brna, které jsou největším obecním lesním majetkem v republice, a lesy velkých soukromých vlastníků - nejen rodin bývalé šlechty, ale také různé formy společného vlastnictví více osob – singulární a družstevní lesy a velké množství drobných soukromých majetků.

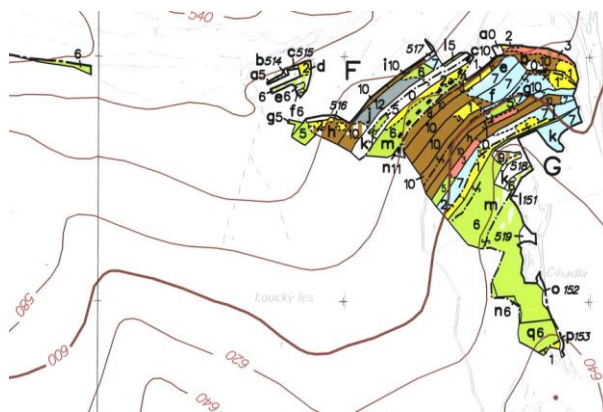
Na 10 750 ha lesů posledně jmenovaných – tj. v lesích drobných soukromých vlastníků - vykonávají zaměstnanci Lesní správy Černá Hora funkci odborného lesního hospodáře (OLH) na základě ustanovení § 37 zákona o lesích. Lesní správa má na výkon funkce odborného lesního hospodáře uzavřeno rovněž 5 mandátních smluv s obcemi, což reprezentuje dalších 435 ha lesa. Celkovým rozsahem spravovaného lesa se Lesní správa Černá Hora řadí k největším v rámci LČR, s. p.

Všech 19 revírů lesní správy je kombinovaných, tj. s výkonem funkce OLH jak ve státních lesích, tak v lesích soukromých a obecních, s podílem odborné správy od 1 do 99 % výměry revíru. Náročnost výkonu funkce OLH ukazuje následující údaj – 7 540 drobných soukromých vlastníků, průměrná výměra lesa jednoho vlastníka je 1,43 ha, přičemž většina majetků je do 1 ha. Soukromé majetky jsou rozmístěny v sedmi zařizovacích obvodech lesních hospodářských osnov a spadají pod 6 obcí s rozšířenou působností – Brno, Kuřim, Šlapanice, Tišnov, Boskovice a Blansko. Nejvíce soukromých majetků spadá pod ORP Tišnov, pak Boskovice a Blansko. Lesní hospodářské osnovy často bohužel obsahují mnoho chyb a nepřesností, což revírníkům výkon funkce OLH ztěžuje a činí ho časově velmi náročným. Pro jakékoliv vyjádření, je proto vždy nutné údaje osnov ověřit přímo v terénu.

Revírníci vykonávají funkci odborného lesního hospodáře pouze v základním rozsahu, ale i přesto je agenda odborné správy lesů velmi rozsáhlá. Každoročně je soukromým vlastníkům lesů nebo orgánům státní správy ve věcech s výkonem funkce OLH souvisejících z lesní správy odesláno kolem 1 500 poštovních zásilek. V případě, že hrozí porušení zákona, je vlastník raději obeslán dopisem s doručenkou. Část dopisů se vrací jako nedoručitelné. Jsou pak předány orgánu státní správy lesů k dalšímu řízení. Jedná se zejména o dopisy vlastníkům, obsahující návrh nezbytných činností v jejich lese pro příslušný rok – především rozsah zalesnění, návrh dřevinné skladby a následné péče o mladý lesní porost, dále informace o zjištěných v oblasti ochrany lesa, která vyžadují opatření ze strany vlastníka (hlavně výskyt kalamitního nebo kůrovcového dříví) a v počátku platnosti lesních

hospodářských osnov také doporučené výchovné zásahy nebo potřebné obnovní těžby – tzv. hospodářské nutnosti.

Revírníci velmi úzce spolupracují s vlastníky lesa také při zpracování žádostí o dotace do lesů, a to formou poradenství a také formou pomoci při vyplňování žádostí o dotace a shromažďování povinných příloh. Při zjištění nepovolených těžeb v soukromých lesích pak kontaktují prvotně vlastníka lesa, případně i státní správu. Případů rozsáhlých nepovolených těžeb v nemýtních porostech na velkých plochách naštěstí v naší

oblasti není mnoho, spíše se jedná o případy, kdy vlastník lesa „opomene“ informovat o svém záměru v lese těžit kohokoliv, včetně odborného lesního hospodáře. Státní správě je pak oznamováno i nezalesnění holin v zákonném termínu a neprovedení opatření v ochraně lesa k dalšímu jednání s vlastníky.

Naprostou nezbytností pro odborného lesního hospodáře – revírníka, je přístup do katastru nemovitostí, protože údaje o vlastnících v LHO velmi brzy zastarávají, lze říci, že nejsou aktuální již v okamžiku, kdy revírníci osnovy převezmou od orgánu státní správy lesů. V tomto ohledu došlo k podstatnému zlepšení díky připojení revírnických počítačů k internetu, které bylo i v komplikovaných lokalitách dokončeno v minulém roce.

Významnou pomocí při určování vlastníka konkrétního pozemku je přístroj GPS, který lesní správa před několika lety zakoupila. S jeho pomocí se tak podařilo téměř eliminovat případy, kdy byl např. kvůli zjištění výskytu kůrovce obeslán jiný (sousední) vlastník lesa. Kromě revírníků se na vedení agendy výkonu odborného lesního hospodáře podílí ještě pracovníci pozemkové evidence, jeden ze zástupců lesního správce a adjunkt lesní správy.

Na území Lesní správy Černá Hora prozatím nedochází k významnému úbytku výměry lesů s výkonem funkce OLH, jedná se spíše o oscilaci kolem výše uvedeného stavu, kdy si někteří soukromí vlastníci zjednájí vlastního odborného lesního hospodáře a jiní zase přijdou po změně vlastnictví zpět k lesní správě. Naším cílem je, a prozatím se zdá, že se nám daří naplňovat, být pro soukromé vlastníky lesů spolehlivým partnerem a poradcem.

Popis fotografií shora dolů: 1. Revírník Lesní správy Černá Hora s vlastníkem lesa při konzultaci v terénu 2. Porostní mapa LHO – tzv. řemenové parcely, postrach každého OLH

Ing. Petra Zavřelová,

Lesní správkyňe, LS Černá Hora

Chovatelská přehlídka trofejí spárkaté zvěře v Jeseníku

Chovatelská přehlídka trofejí spárkaté zvěře je sice svátkem myslivců, ale je zajímavá a poučná i pro širokou laickou veřejnost, děti nevyjímaje. Nejinak tomu bylo i na výstavě trofejí, konané ve dnech 16. až 17. března 2012 v Jeseníku.

Návštěvníky nezaujaly jen trofeje ulovené zvěře, ale také výstava fotografa přírody Jiřího Štrajta, výstavy dětí z MŠ K. Čapka a MŠ Dittersdorfova z Jeseníku, prodejní stánky loveckých a mysliveckých potřeb včetně myslivecké literatury a vystoupení dvou souborů loveckých trubačů LČR LS Jeseník a LČR LS Javorník.

Výstavy, kde byly trofeje přehledně sestaveny dle druhů zvěře, využili k výuce lesní pedagogové

Lesní správy Jeseník Ing. Petr Kučák, Ing. Josef Malínek a Jan Eliáš, kteří děti z výše uvedených mateřských škol provedli celou výstavou s výkladem a ukázkami zvukových projevů jednotlivých druhů zvěře.

Děti se zájmem poslouchaly a zkoušely i troubení jelenů, osahaly si zapůjčené parohy a trofeje černé zvěře a zasypaly pedagogy spoustou otázek. Ze všech čísel radost z nového poznání.

Za výstavu, kterou realizoval OŽP MÚ Jeseník ve spolupráci s Olomouckým krajem, ČMMJ, Lesy ČR, s. p., JLS Jeseník a MS Šerák a která měla vysokou odbornou a estetickou úroveň, je potřeba všem zainteresovaným poděkovat a popřát jim aspoň stejný výsledek za myslivecký rok 2013, jenž však bude mnohem náročnější, než ten dnes již minulý.

Jaromír Latner

Pozvání na jarní výlet za statnými duby

Dub, latinský název "Quercus", pochází pravděpodobně z keltského "quer" – krásný a "cuez" – strom, přičemž duby jsou opadavé nebo vřezelové, (vřezelové u nás ovšem nerostou), stromy, ojediněle keře.

Tento rod se pyšní až 600 druhy a patří mezi druhově nejpočetnější rod dřevin. Roste v mírném až subtropickém pásu severní polokoule, zřídka v horských oblastech tropů. Těmto převážně světlomilným a teplomilným dřevinám se daří spíše v propustných, hlubokých, živných a vlhkých půdách. Poměrně dobře však snáší i sucho. Duby dnes zaujímají v ČR 6,7 % porostní plochy, avšak jejich rekonstruované přirozené zastoupení je odhadováno na 19,4 %. Jde o vůdčí dřevinu prvních dvou lesních vegetačních stupňů, ale na příhodných stanovištích vystupuje i výše.

Na našem území bylo celkem zjištěno osm původních druhů. Některé tzv. drobné a vzácněji se vyskytující druhy jsou spíše obtížně určitelné, a proto bývají většinou přehlíženy. V přírodě se navíc mezi sebou někdy spontánně kříží, což ještě více komplikuje jejich přesné určení. Z důvodu své

dlouhověkosti se často stává památným či významným stromem. V takových případech je chráněn zákonem.

Na Lesní správě Náměšť nad Oslavou v přírodní rezervaci Údolí Oslavy a Chvojnice se jako významný strom LČR nachází jeden méně známý druh dubu a to **Dub mnohoplodý** – *Quercus polycarpa*. Jedná se o světlomilnou a teplomilnou dřevinu, odolnější k většímu suchu než dub zimní. Je 15-25 (30) m vysoký, s řidší a štíhlejší korunou než dub zimní. Kůra bývá šedočerná, mělce rozpukaná, listy jednoduché, dlouhé 7-11 cm někdy však delší, široké 5-7 cm někdy také až 12 cm. Doba květu pak přichází v květnu a plody (žaludy) nažky, jsou vejcovité. Zmiňovaný dub mnohoplodý se nachází na červené turistické stezce kopírující řeku Oslavu, vedoucí z Náměště nad Oslavou do Ketkovic, nedaleko obce Březník, v blízkosti zříceniny hradu Lamberk. Je opatřen cedulí významný strom, takže ho určitě nepřehlédnete. Je 12 m vysoký a obvod jeho kmene činí 472 cm. Stáří se odhaduje na 400 let.

Mojmír Balvín,

revírník LS Náměšť nad Oslavou

Pokutní kámen

Při své práci revírníka často procházím lokality svěřeného revíru, které běžný návštěvník lesa míjí bez povšimnutí nebo do nich zabloudí zcela náhodně při sběru hub či lesních plodů. Již před mnoha lety jsem na jedné běžné pochůzce při kontrole prořezávky mladého lesního porostu poblíž obce Zbraslav na Moravě objevil velký kámen „sádovec“ s vytesaným křížem a letopočtem z konce 16. století.

Takovýchto různých kamenů se po lesích celé naší republiky i v zahraničí nachází velké množství, většinou určují hranice majetkové držby, popř. hranice katastrálních území nebo místa, kde se staly různé významné události. Do této poslední kategorie patří i náš zmiňovaný kámen. Již na první pohled mě zaujal svoji velikostí a dobrým stavem vzhledem ke svému stáří - 417 let. Lokalitě, kde se kámen nachází,

se říká „U souboje“. Dalo by se tedy usuzovat, že v těchto místech došlo před mnoha staletími k jakémusi souboji či bitvě. Vlastní kámen je skryt v hustém dvacetiletém smrkovém porostu, nevedou k němu kromě malé pěšiny žádné cesty a naleznou ho pouze ti, kteří vědí, kde se nachází.

Od mého objevení kamene však časem uplynulo několik let a já jsem na něj téměř zapomněl. Až v letošním roce se zcela náhodně při dohledávání některých kulturních památek v seznamech lesní správy narazilo na jednu položku s názvem POKUTNÍ KÁMEN (SMÍRČÍ KŘÍŽ). Dle popisu lokality a letopočtu na kameni se můj pozapomenutý kámen opět vynořil z hlouby lesa. Na evidenčním listu této movité kulturní památky se dozvídáme, že byl objekt vyhlášen za kulturní památku již 30. 12. 1977 a byl svěřen do opatrování Lesnímu závodu Náměšť nad Oslavou, nyní tedy Lesní správě Náměšť nad Oslavou.

A co nám říká odborný popis památky? Zkuste si jej sami přeložit... "*Materiál, ze kterého je kámen zhotoven je pískovec, velikost 65x35x15, tvaru desky se zaobleným návrším s vytesaným křížem na přední straně, jehož spodní část je rozšířena, vystupující z plochy jako mělký reliéf, s vročením 1596 vytesaným do oběžítě ramen. Jedná se o zajímavý doklad renesančního práva. Dle pověsti lokuje smířící kříž souboj na střelné zbraně dvou mužů, mezi nimiž stála dívka.*"

Jan Gloser,

revírník LS Náměšť nad Oslavou

Příprava souhrnu doporučených opatření v evropsky významné lokalitě Náměšťská obora

Výsledkem několikaletého projektu, na kterém pracuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, by mělo být zpracování zásad péče o všechny evropsky významné lokality (EVL) v České republice. Jednou z nich je i EVL Náměšťská obora ve správě LS Náměšť nad Oslavou. Zpracovaný souhrn

doporučených opatření by měla AOPK ČR předložit k vyjádření LČR, s.p., v nejbližší době.

Evropsky významná lokalita Náměšťská obora leží mezi Náměští nad Oslavou a Kralicemi nad Oslavou, v nadmořské výšce 360 až 477 metrů. EVL se víceméně překrývá s oborou Kralice, která má rozlohu 286 ha a je z velké většiny pokryta listnatými lesy s převahou dubu. Krajinářsky i ekologicky hodnotné jsou velmi

staré duby a habry, kterých je v oboře několik stovek. Oplocená obora, navazující na zámecký park v Náměšti nad Oslavou, již po staletí slouží k chovu daňků.

V souvislosti s oborou se objevuje několik názvů. Vyhlášená přírodní památka i evropsky významná lokalita se nazývají Náměšťská obora a honitba nese název Obora Kralice. Přestože se jedná o totožné území, hranice PP, EVL a honitby se nepatrně odchylují. Obora je také součástí územního systému ekologické stability: zahrnuje regionální biocentrum Náměšťská obora a lokální biocentrum Kralice. Tato biocentra jsou propojeny regionálním biokoridorem.

Přesné datum založení obory není známo. Daňčí zvěř se v oblasti chovala již od 15. století. K vytvoření obory pak došlo nejpozději za Žerotínů na přelomu šestnáctého a sedmnáctého století. Obora je od roku 1958 památkově chráněná jako samostatná nemovitá památka, přičemž chráněno je historické kamenné oplocení obory, lovecký zámek Lusthaus a bývalá střelnice. Obora je také součástí památkové zóny Náměšťsko a představuje území s velkou kulturní, estetickou i ekologickou hodnotou. Její současný vzhled je výsledkem několik století hospodaření, jehož hlavním cílem byl zejména chov zvěře za účelem lovu, ale také požadavky bývalých majitelů na estetiku a reprezentativnost území.

EVL byla zřízena na ochranu tří vzácných druhů xylofágních brouků: **tesaříka obrovského** (*Cerambyx cerdo*), **páchníka hnědého** (*Osmoderma eremita*) a **kovaříka fialového** (*Limoniscus violaceus*).

Tesařík obrovský - vyhledává v oboře pro vývin svých larev staré duby, zejména duby letní. Vhodné stromy pro vývoj tesaříka byly v oboře zachovány jako staré výstavky, mimo jiné i jako zdroj žaludů pro zvěř.

Páchník hnědý - je v oboře vázán na listnaté porosty s přirozenou nebo přírodě blízkou dřevinou skladbou, využívat může i vhodné solitérní stromy a aleje. Pro druh je klíčové zachování dostatečného počtu stromů s vhodnými dutinami, což současná péče o oboru poskytuje.

Kovařík fialový - ze tří druhů brouků, kteří jsou předmětem ochrany EVL, žije kovařík fialový nejskrytějším životem a jeho zjištění je nejobtížnější. Samotné hledání jeho larev vede k destrukci biotopu, protože naruší stratifikaci vrstev trouchu a mikroklimatické poměry v dutině. Proto jsou nálezy kovaříka v oboře relativně nejvzácnější.

Dlouhá nepřetržitá tradice oborního chovu je příčinou toho, že se nám lesy v Náměšťské oboře dodnes zachovaly v přírodě blízkém druhovém složení. Výsledkem je současný stav obory, který je pro kovaříka, tesaříka i páchníka vyhovující. Zvláště unikátní staré listnaté porosty poskytují těmto broukům vhodné prostředí.

Michal Toufar,

technik LS Náměšť nad Oslavou

Na Vařákových pasekách rozkvetl šafrán bělokvetý

Po roztátí vysoké sněhové pokrývky v polovině dubna rozkvetly v lokalitě Vařákových pasek šafrány bělokveté. Šafrán bělokvetý potřebuje speciální péči, které je mu dopřáno právě na Vařákových pasekách v oddělené části horské pastviny na okraji lesního pozemku. Český svaz ochránců přírody začal pečovat o tuto lokalitu za dotační podpory Lesů České republiky, s. p..

Po mnohaleté vzájemné spolupráci rozkvetá již pravidelně brzy na jaře několik stovek šafránů. Dle sčítání členů ochránců přírody je v lokalitě až 1500 ks kvetoucích jedinců.

Lokalita je volně přístupná veřejnosti. Přes Vařákovy paseky prochází naučná stezka a turistická stezka. Za jasného počasí se návštěvníkům a milovníkům přírody otvírají krásné výhledy do okolní krajiny jižního Valašska.

Výjimečnost lokality lze také doložit zájmem přírodovědců z řad botaniků. Další zajímavostí lokality je to, že se jedná o místo s nejvyšší nadmořskou výškou, kde šafrány rostou a vykvétají.

Přímo v místě výskytu šafránů je také informační tabule naučné stezky, která je věnována právě šafránům. Součástí managementu lokality je pravidelná údržba zbudované ohrady a opravy informační tabule.

Šafrán bělokvětý (*Crocus albiflorus*) je zařazený mezi kriticky ohrožené druhy rostlin. Květ může být fialový, bílý nebo také světle fialově pruhovaný. V zemi má šafrán kulovitou hlízu. Listy jsou méně nápadné v počtu dva až čtyři. Původním domovem šafránu je jižní Evropa a dodnes není přesně vysvětleno, jak se na Valašsko dostal. Kromě lokality na Vařákových pasekách je možné šafrán bělokvětý nalézt také v Lačnově, u potoku Smolinka a v Pozděchově.